

راهنمای نمونه برداری از

خاک

۱۳۹۰

نمونه برداری - شماره قطعه - نام روستا - عمق نمونه خاک - روش آبیاری - تعداد آبیاری - عملکرد سال گذشته زمین یا باغ - مساحت مزرعه یا باغ، محصول سال قبل در صورتی که باغ دایر باشد سن درخت و تعداد درخت در هکتار بسیار ضروری است در غیر این صورت به سال احداث باغ اشاره شود. هر اندازه برگ مشخصات باغ و زمین دقیق تر تهیه شود توصیه کودی بهتر انجام خواهد شد.

۶ - ارسال نمونه به آزمایشگاه:

معمولاً پس از نمونه برداری، نمونه ها را برای خشک شدن، در هوای آزاد و دور از نور خورشید به مدت ۲-۱ روز پهن می نمایند و سپس نمونه های خشک شده را داخل کیسه های نایلونی ریخته و برگ مشخصات زمین یا باغ را داخل آن قرار می دهند.

هدف از آزمون خاک، اندازه گیری میزان مواد غذایی موجود در خاک و تعیین نوع و میزان کود مورد نیاز می باشد.

تهیه و تنظیم: حسن مستعلی زیبا

زیر نظر شورای نویسندگان مدیریت هماهنگی ترویج

۱/۵ کیلوگرمی تهیه می گردد حتی الامکان باید از برداشت نمونه از قسمت هایی نظیر آبراهه ها یا محل دپو کود دامی و شیمیایی و کناره دیواره و پرچین ها خودداری نمود. برای نمونه برداری با بیل، یک چاله تا عمق ۳۰ سانتی متری خاک برش داده می شود.

نمونه برداری از نیمه خارجی سایه انداز درخت (هاشورزده)

۵ - نحوه نمونه برداری:

پس از تقسیم بندی زمین، نمونه برداری را از یک طرف زمین شروع نموده بصورت مارپیچی (زیگزاک) با فاصله های تقریباً مساوی تا انتهای زمین ادامه می دهیم. (۱۰-۵ چاله)

نحوه نمونه برداری از مزرعه

۵ - برگ ثبت مشخصات باغ یا زمین:

مشخصات مورد نیاز شامل موارد زیر می باشد:
نام زارع یا باغدار - نوع محصول - شماره نمونه - تاریخ

امروزه ثابت شده است با انجام آزمون خاک و در نتیجه مصرف متعادل کودهای شیمیایی، افزایش عملکرد محصولات کشاورزی، جلوگیری از آلودگی محیط زیست و کاهش هزینه های تولید امکان پذیر می باشد. باید در نظر داشت که آزمون خاک، می تواند عناصر خاک را مشخص کند. برای ایجاد تعادل تغذیه ای، افزایش عملکرد و کیفیت محصول، تجزیه خاک ضروری بوده که البته دقت نتایج آزمایشگاهی بستگی کامل به دقت نمونه برداری دارد. بنابراین قبل از اقدام به نمونه برداری نکات زیر بایستی مورد توجه قرار گیرد.

۱- انتخاب زمین

نمونه خاکی که به آزمایشگاه ارسال می گردد باید معرف واقعی زمینی باشد که نمونه برداری از آن صورت گرفته است، به همین جهت بایستی زمین زراعی یا باغ مورد نظر از نظر نوع محصول، رنگ، شیب، پستی و بلندی، فرسایش و بافت خاک (ریزی و درشتی ذرات) قبل از انجام آزمایش، به قطعات یکنواخت تقسیم بندی شود.

انتخاب قطعات ۵ هکتاری برای باغات و قطعات ۱۰ هکتاری برای محصولات زراعی برای این منظور مناسب می باشد.

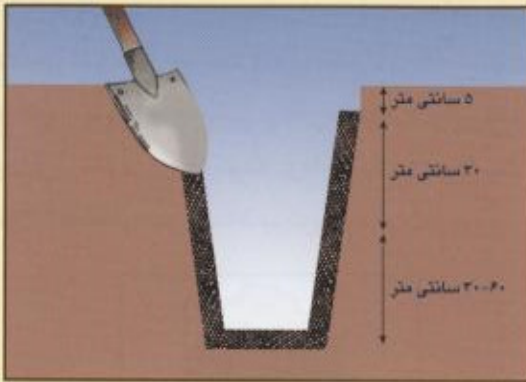
قبل از نمونه برداری از خاک، باید کاملاً اطمینان حاصل نمود که سطح خاک آغشته به کودهای حیوانی و شیمیایی و یا بقایای گیاهی نباشد. باید توجه داشت که کوچکترین ذره کودی که در نمونه باشد نتیجه را کاملاً برهم خواهد.

۲- زمان نمونه برداری:

مناسب ترین زمان نمونه برداری برای باغ، قبل از احداث باغ و در صورتی که باغ دایر باشد در پاییز تا اواخر زمستان می باشد. بهترین زمان نمونه برداری برای زراعت، از دوماه تا دو هفته قبل از کشت می باشد.

۳- عمق نمونه برداری:

در باغات معمولاً بایستی دو نمونه از هر نقطه، یکی از سطح خاک تا عمق ۳۰ سانتی متری و دیگری از عمق ۳۰ تا ۶۰ سانتی متری بطور مجزا از کنار سایه انداز درخت تهیه و نمونه های هم عمق را که از یک قطعه تهیه شده بخوبی با هم مخلوط و به آزمایشگاه ارسال نمود. در اراضی زراعی، نمونه برداری تا عمق ۳۰ سانتی متری کافی است مگر اینکه زارع خواهان اطلاعات بیشتر از خاک مزرعه باشد در این صورت برداشت نمونه تا عمق ۶۰ سانتی متری و یا بیشتر انجام می شود. البته قبل از نمونه برداری، باید ۵ سانتی متر از پوشش روی خاک را کنار زد.

عمق نمونه برداری از خاک

۴- محل نمونه برداری

در مواقعی که زمین خیلی مرطوب است نمونه برداری نباید انجام شود (مگر در موارد استثنایی). نمونه برداری از خاک های خیلی خشک به واسطه سفت بودن زمین مشکل است. بنابراین در موقع نمونه برداری زمین باید به اندازه کافی رطوبت داشته باشد. بهترین زمان نمونه برداری از خاک وقتی است که زمین گاوری باشد.

نمونه برداری در باغات، از نیمه خارجی سایه انداز تاج درخت صورت می گیرد که بهتر است از هر قطعه زمین انتخاب شده برای نمونه برداری، از ۱۰-۵ نقطه و از هر نقطه در ۲ عمق یاد شده نمونه تهیه گردد. سپس نمونه های مرتبط به عمق (۳۰-۱۰) سانتی متری را با هم مخلوط کرده و در نهایت یک نمونه ۱/۵ کیلوگرمی تهیه کرد. برای عمق (۶۰-۳۰) سانتی متری نیز مشابه عمق (۳۰-۱۰) سانتی متری عمل شود. در اراضی زراعی، نمونه برداری از خاک ۱۰-۵ نقطه از قطعه زمین انتخاب شده صورت می گیرد و با اختلاط نمونه ها با هم یک